

Seidlova geološka zbirka v Novem mestu

Renato Vidrih, Vasja Mikuš

Leta 1996 je gimnazija v Novem mestu praznovala svojo 250-letnico (1746 – 1996). Počastili so jo s številnimi prireditvami, vodstvo pa ni pozabilo na ureditev nekaterih »zapršenih« zbirke, med njimi tudi zbirko mineralov, kamnin in fosilov. Ob pomoči ravnateljstva, profesorjev in dijakov smo uspeli urediti zbirko in izdati katalog, ki je izšel leta 1998. Poimenovali smo jo po profesorju dr. Ferdinandu Seidlu (1856 – 1942).

V **geološki zbirki**, po kateri bi se lahko zgledovale tudi druge pedagoške ustanove, so fosili, minerali in kamnine. Med prvimi jo je najverjetneje urejal profesor Seidl, ki je poučeval na novomeški gimnaziji. To dokazuje njegov rokopis z opisi posameznih primerkov na nekaterih listkih. Seidl je bil zelo ugleden geolog, ki se je ukvarjal tudi s seizmologijo, bil je član Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti in kasneje tudi Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani ter avtor številnih strokovnih in poljudnoznanstvenih člankov s področja geologije, seizmologije, meteorologije in botanike. Njegova najpomembnejša dela so razprave o podnebjju na Krasu, o fenu na dinarskem področju in o potresih. Po ljubljanskem potresu leta 1895 je organiziral mrežo poročevalcev. Njegovo glavno delo pa je knjiga Kamniške in Savinjske Alpe (1907/08), ki je prva poljudna geološka knjiga pri nas. Ob vsem tem si je vzel dovolj časa, da je poskrbel tudi za urejanje geološke zbirke, ki je seveda najboljši učni pripomoček za spoznavanje geološke dediščine.

Pri urejanju zbirke so sodelovali še drugi. Iz listkov lahko sklepamo, da je za zbirko skrbel Viktor Fabian (1905 – 1982), ki je tudi poučeval na gimnaziji in bil vsestranski naravoslovec in medicinec.

Del zbirke so fosili, ki jih je nabral in uredil šenturški župnik Simon Robič (1824 – 1897). Zanimal se je za različna področja naravoslovja, predvsem pa je z velikim veseljem zbiral fosile. Mineraloški del je dopolnil Jurij Ivanetič, ki je prispeval predvsem primerke iz rudišča Bor.

Na podlagi opisov na posameznih listkih smo ugotovili, da je največji del zbirke pripravil prav Seidl, čeprav so pri urejanju prvotne zbirke sodelovali tudi drugi. V paleontološkem delu zbirke je 206 registriranih primerkov, v mineraloškem delu 510 primerkov nekaj deset različnih mineralov, zaokrožuje pa jo še 236 primerkov kamnin, ki so večinoma s slovenskih nahajališč.

Professor dr. Ferdinand Seidl.

V Seidlovi zbirki so primerki limonita iz okolice Žužemberka, podobni temu iz zbirke Prirodoslovnega muzeja Slovenije; 9 x 7 cm.

Foto: Ciril Mlinar

Pogled na lepo urejene vitrine Seidlove zbirke s fosili, minerali in kamninami. Foto: Miha Hadl

Knjiga, ki je izšla ob otvoritvi zbirke, vključuje Uvod k Seidlovi geološki zbirki avtorjev Rajka Pavlovca in Andreje Škedelj Petrič, Paleontološki del Seidlove geološke zbirke avtorja Vasje Mikuža ter Mineraloški del Seidlove geološke zbirke in Kamnine v Seidlovi geološki zbirki avtorja Renata Vidriha. Vsebina knjige pouči bralca o ustvarjalcih zbirke, o nastanku življenja in razvoju živalskih in rastlinskih vrst, o svetu mineralov in kamnin. Zadnji del knjige je katalog s sezname fosilov, mineralov in kamnin v Seidlovi zbirki. Poudariti moramo največjo pomanjkljivost zbirke – manjkajoče podatke o najdiščih. To naj bo v poduk vsem zbiralcem, da vedno skrbno zabeležijo nahajališče primerkov, ki so jih uvrstili v zbirko.

V mineraloški zbirki so zbrani predstavniki mineralov vseh devetih razredov. Med najlepšimi primerki so samородni baker, rude iz rudnika Trepča na Kosovem, primerki iz rudišča Bor, ahat in opal iz neznanih nahajališč, železove rude, nekatere po vsej verjetnosti z dolenskih nahajališč (okolice Žužemberka), aragonit in malahit iz neznanih nahajališč in še vrsta drugih primerkov.

O strokovni vrednosti posameznih zbirk je težko govoriti; vendar je Seidlova zbirka – čeprav za večino primerkov niso znana nahajališča – nedvomno zgleda vreden primer ohranjanja geološke dediščine.

Literaturni vir:

MIKUŽ, V., R. VIDRIH, R. PAVLOVEC, A. ŠKEDELJ PETRIČ, 1998: *Seidlova geološka zbirka*; 159 str. Gimnazija Novo mesto, Novo mesto.